

du učiteljevem, v skupnem delu in sožitju učencev, v spretni izbiri raznih prilik, ki jih nudi pouk, življenje v delovni zajednici in dnevnih dogodkih. Praktični pouk s tem ne bo trpel, ampak le pridobil. Gotovo je največji problem, kako doraščajočo generacijo našega kmeta vzgojiti v duhu solidarnosti in kolektivne zavesti, ki sta osnova za vsako velikopotezno gospodarsko samopomoč našega kmeta. Vsi činitelji morajo tu sodelovati. Čim več individualnega egoizma in grobega materialističnega mišljenja je v našem kmetu, tem večje mora biti naše vzgojno prizadevanje v nasprotni smeri. Brez zavesti visokega vzgojnega zvanja je nemogoče ustvariti in ohraniti v učitelstvu onega navdušenja in veselja do stvari, ki sta mu potrebna, da ne zaide v šablono in postane v šoli rokodelc. Nočemo novega šolskega mehanizma poleg že obstoječih, ampak organski razvoj šole v skladu s potrebami življenja.

Tega naj bi se zavedli vsi, ki hočejo kmetško nadaljevalno šolo za fante kakor za dekleta degradirati v neko ničvredno karikaturo strokovne šole oziroma v navadne kuharske tečaje. (Ta očitek se ne meri na g. W., ki je kot začasni referent oblastnega odbora za nadaljevalno šolstvo dokazal, da ves problem tega šolstva globlje pojmuje.) Baš praktičnim poklicnim potrebam bi taka šola slabo služila. Kmetška nadaljevalna šola ima samosvoje pogoje rasti in razvoja. Treba jih je poznati. Iz pisarn se ne da organizirati. Učni načrt ni dosti več kot krpa papirja, dokler učitelj ne dobi potrebnih navodil za njegovo uporabo in se ga ne uvede v naloge in ustroj šole. Ne gre za kopiranje strokovne šole, ne gre za neko določeno porcijo strokovne snovi iz vseh panog kmetijstva, ki bi jo naj učitelj podajal na vseh šolah enako in v isti izmeri. Problem obstoja v tem, kako je mogoče v zelo pičlem času, ki je na razpolago, dati učencem neko trdno osnovo za samostojno strokovno izobraževanje, neko trajno zanimanje zanj in sposobnost za samostojno opazovanje in udejstvovanje. Ne povsod nekaj in nikjer nič! Mehanično in površno pridobljeno znanje malo pomeni. Raje manj, a to zanimivo, praktično, nazorno, krajevnim razmeram in potrebam ter obzorju učencev prikladno. Učitelj izbiraj snov po lastnem prevdaru.

Učni načrt naj mu bo okvir ne pa berglja. Praktičnost pouka ni odvisna samo od snovi, ampak še bolj od podavanja in obravnave iste. Baš tega se je bati da bi učitelj na kmetški nadaljevalni šoli preveč posnemal učitelje na strokovnih šolah, ki delujejo pod drugimi pogoji, da bi poučeval predmet poleg predmeta brez notranje zveze in koncentracije, mehanično podajal neko odrejeno snov brez ozira na dane razmere, da se ne bi držal meje, kjer neha njegova naloga in začenja strokovni diletantizem. Učiteljeva naloga na kmetški nadaljevalni šoli nikakor ni lahka in zato je glavni problem nadaljevalnega šolstva (kar pravilno podčrtava tudi g. W.) baš ta, kako ga čimbolje usposobiti za njegovo delo. O tem problemu bo treba največ razmišljati in v tej smeri največ storiti.

Tudi naše mnenje je, da ne gre pri organiziranju našega kmet. nad. šolstva slepo posnemati tujih vzorov. Naša kmetška nadaljevalna šola mora zrasti iz naših domačih razmer in potreb. Če se pa že naslonimo na kak zglede, potem je najbolj priporočljiv štajerski. Prav nikomur, ki se za to šolstvo zanima, ne bi škodilo — tudi strokovnjaku ne — ako bi se поблиže poučil o delu organizatorja štajerskega kmetškega nadaljevalnega šolstva, ravnatelja zavoda v Sv. Martinu pri Gradcu, Steinbergerja. Steinberger je mož z izredno praktičnim pogledom za razume in položaj kmetškega ljudstva in s smislom za živa dejstva, življenja ter izboren ljudski psiholog. Štajerska kmet. nad. šola za dekleta, ki je njegovo delo, je edina v inozemstvu te vrste in edina tudi za današnje naše razmere prikladna. Brez tega zglede da bi tudi pri nas bili prejkone navozani na eksperiment. (Lahko je kritizirati to ustavnovo in delati pripombe k učnemu načrtu, a za začetek je bilo treba mnogo poguma in izredne vztrajnosti.) Samo pozdravljati moramo, ako se v mariborski oblasti opirajo pri organizaciji kmet. nad. šolstva na štajerski zglede, ker vidimo v tem jamstvo, da bo smer prava. Tega jamstva za enkrat v ljubljanski oblasti nimamo. Uspehi tam ne bodo izostali. Oseba samega referenta, ki se je z veliko ljubeznijo poglubil v celotni problem in tudi temeljito študiral šolstvo v inozemstvu, nam je porok za to.

Mencin.

„Veselite se z menoj“

pravi mlada gospa Mica. „Zmeraj bom vesela in dobre volje, ker mi ne prefi nikaka težka muka, odkar RADION pere sam.“

Varuje perilo!

Centev naturalnih stanovanj učiteljstva v mariborski oblasti.

Vsi srezi v mariborski oblasti — razen štirih, v katerih se je cenitev že izvršila ter se znesek za stanovanja že odteguje — so dobili te dni nalog velikega župana P. br. 82/120-29, da se cenitev naturalnih stanovanj izvrši brez stroškov. Upravitelji cenijo naturalna stanovanja učiteljstva, stanovanja upraviteljev pa sreski nadzorniki kot njihovi starešine.

Da se to delo izvrši kolikor mogoče enotno, se je sestel šolski upravni odsek UJU za mariborsko oblast ter je zavzel po vsestranskem razmotrivanju sledeče stališče:

Vsa naturalna stanovanja je porazdeliti z ozirom na njihovo lego, uporabnost, upoštevajoč predvsem higijenske razmere, na tri kategorije, in sicer: 1. v vsakem oziru neoporečna stanovanja (suha, južna lega, svetla in higijensko popolnoma odgovarjajoča), 2. deloma primerna stanovanja (nekoliko manj suha, severna lega, premalo svetla in zračna, higijensko pomanjkljiva), 3. docela neprimerna stanovanja (vlažna, pretemna, premalo zračna, preskrbljena s slabo vodo, ali pa docela nepreskrbljena, zdravstveno popolnoma pomanjkljiva in škodljiva).

Pri cenitvi je potreba upoštevati krajevno lego (v ravnini, na hribu, oddaljenost od železnice itd.) in krajevne cene. Pripomni pa se, da je treba krajevne cene za 50% znižati, ker ta stanovanja niso docela prosta, ampak so z njimi zvezane službene in druge funkcije (oskrbništvu in upravljanje poslovanja, zemljišča, upravljanje učil in druge šolske imovine itd.). Tretji kategoriji se sploh ne priznava nobene cene, ampak samo tako-zvana priznailina. Zakaj, ako je kdo priseljen sam, ali pa že celo z družino stanovati v higijensko docela pomanjkljivem stanovanju ter izpostavlja sebe in družino gotovi opasnosti, ne bode za to plačeval še posebne nagrade — ampak le priznailino. Saj je itak sam in družina žrtve razmer. Odsek se je zedinil za posamezne kategorije stanovanj na sledeče letne cene, pri katerih je že upoštevano gori omenjeno 50% znižanje:

1 soba brez kuhinje za samo I. kat. do 120, II. kat. do 60, III. kat. do 12 Din.
1 soba s kuhinjo in pritliklinami I. kat. — 168, II. kat. — 84, III. kat. 24 Din.
2 sobi s kuhinjo in pritliklinami I. kat. — 320, II. kat. — 168, III. kat. — 60 Din.
3 sobe s kuhinjo in pritliklinami I. kat. — 480, II. kat. — 240, III. kat. — 120 Din.

Toliko v informacijo k predstojeci cenitvi naturalnih stanovanj. Upravitelji, ki opravljajo tajniške posle pri krajnih šolskih odborih, naj v aktu to izjavijo.

Odlok izrecno omenja, da se stanarina za stanovanja šolskih upraviteljev, ki opravljajo tajniške posle pri krajnih šolskih odborih, računi kot ekvivalent za omenjeno delo. Upravni odsek je v tem oziru naziranj, da stanarina takih šolskih upraviteljev ni še

popolni ekvivalent za vse posle šolskih upraviteljev, ker imajo razen tajništva oskrbovati vso imovino šole. Zaradi tega jim še vedno pritečejo v uredbi o krajnih šolskih odborih odrejene nagrade. Ministrstvo prouči samo v odloku O. N. Br. 17.941 z dne 14. marca 1928 priznava, da pripadajo naturalna stanovanja šolskim upraviteljem »že po veljavnem avstrijskem, oziroma koroškem in štajerskem drž. zakonu, kateri zakoni pa niso poznali nikakega ekvivalenta.

Onim tovarišem, katerim se je že cenitev naturalnih stanovanj izvršila ter se jim v smislu zadnjih odlokov odtegujejo v ta namen mesečni zneski, sporoči odsek navodila v prihodnji številki.

ALBERT ZERJAV:

Še o šolskem časopisu.

(Nekaj splošnih misli in smernic v razpravo ob izjajnim učiteljskim društvom.)

Kakor je razvidno iz 22. številke »Učiteljskega Tovariša« je Poverjeništvu UJU v Ljubljani v zmislu tozadevne resolucije ljubljanskega učiteljskega društva naročilo vsem okrajnim društvom, da razpravljajo na en. m. svojih zborovanj o naših osnovnošolskih čitankah, domačem mladinskem časopisu in posebej o predlogu za ustanovitev mladinskega tednika oziroma šolskega časopisa v začetku naslednjega šolskega leta.

Uvodoma naj nanašim vse tiste članke in razprave, ki so jih napisali posamezni šolski praktiki z ozirom na moj tozadevni uvodni članek v 12. številki »Učiteljskega Tovariša« pod naslovom »Tednik kot centralni mladinski list«. Kot prvi se je oglašil Alfonz Kopriva v 16. številki s člankom »Ali je res potrebno«, nato Ivo Trost z nekakim kompromisnim stališčem pod naslovom »Šolski list in borba proti Zvončku« v 17. številki našega stanovskega glasila, sledenč pa še Josip Dolgan v 5. številki »Popotnik« z daljšo razpravo »Časopis za šolo«, ki je pisana iz lastnih izkušenj in vseobčih potreb. Upam in verujem, da je vsaj pretežen del učiteljstva prečital navedene članke in morda vsak posameznik vsaj zase zavzel nesproti njim svoje primerno stališče, ki ga zasluži tako aktualen problem o šolskem tisku in časopisu.

Zlasti tisti — in teh je že lepa četa, ki so v svoji šolski praksi s svojim osebnim razvojem dospeli do poučevanja v smislu aktivne in doživljajoče šole, so jasno spoznali in močno občutili, kako je najnovejši pouk razvednostni nekdanji pomen šolskih čitank in kako pomanjkanje vzornih ali vsaj primernih realističnih in leposlovnih sestavkov vlada na našem — mladinskem književnem trgu. Nekateri nas tolažijo z vsestranskim krizo slovenske knjige!... In kolikor se tudi razmetoma primernega materiala nahaja v pedagoških založništvih in knjigarnah, pa isti ni dostopen po največ iz materialnih ozirov širokim plastem slovenske mladine na deželi. Tako je pač vsak količnik napredni učitelj navezan in prisiljen, da mora imeti resnično na svoje stroške naročene skoro vse pri nas izhajajoče mladinske liste

in lističe, gospodarske in strokovne časopise in tednike itd.... da zamore najti kake primerne sestavke, poročila in odlomke.... da jih mladina uporabi pri šolskem oziroma domačem čitanju in pri dopolnilnem samopouku, kajti z uporabo same čitanke ne more niti najboljši učitelj izpopolniti duševnega obzorja in izoblikovati prave ljubezni do dobre knjige pri svojih učencih ob splošnem pomanjkanju iste....

Iz teh ozirov se pač nadejam, da ni treba posebej zapravljati dragocenega časa o dokazovanju nepopolnosti in zastarelosti naših sedanjih čitank in istočasno o tolaženju potrebe po novem centralnem mladinskem listu.... pač pa je neobhodno določiti in ukreniti vse ono, kar bi uresničilo in obstajalo v času, mladini in šoli odgovarjajoč in primeren nastanek šolskega časopisa za šoloobvezno mladino sleherne slovenske vasi.

Naše vprašanje o šolskem časopisu in njegovem uresničenju se mora načeti — dimenzijalno in vsestransko, da bo tozadevna razprava kolikor mogoče popolna in odgovarjajoča svojemu neposrednemu namenu.

Ko bodo posamezna učiteljska društva razpravljala in v obliki predlogov konkretnizirala svoja načelna stališča z ozirom na projekt šolskega časopisa, lista ali tednika... naj jim bodo pri razpravljanju tozadevni vodilni nagibi: vesplošen interes mladine, moderne vzgoje in pouka..., socialno-gospodarska in kulturno-nravnna smer življenja... ter ekonomsko-praktični vidiki...; vse drugo, kar pa izvira kot postranski ali podreden pomislek za ustanovitev novega centralnega mladinskega lista z ozirom že na druge obstoječe mladinske časopise, pa se naj izloči in odstrani vzpričo vodilnih nadrednih in edino odločujočih ozirov... Šele potem bodo stvarni in temeljiti rezultati naše tozadevne obvezne ankete in obenem tehtni argumenti eksistenčnih pogojev našega bodočega šolskega lista ali mladinskega tednika. V tem smislu je treba prebiti in lomiti našo ledino....

Med drugimi si moramo biti zlasti na jasnem, na čistem, o sledečih eno iz drugih izhajajočih vprašanjih, ki se dotikajo projektiranega šolskega časopisa.

a) Pedagoško-didaktična. Kaki so neposredni in posredni cilji šolskega časopisa? Šolski list, aktivna šola in aktualen pouk... Mladinski tednik kot dopolnilo oziroma izpopolnilo sedanjih čitank in njegovo razmerje do njih... Šolski časopis in jezikoven pouk... Uporaba časopisa v razredu pri pouku, doma... Katera šolska leta pridejo v poštev na posameznih tipih šol?... Šolski list, doraščajoča mladina izven šol, starši doma... Časopis in šolske glavne počitnice... Itd.... itd....

b) Idejno-vsebinska. O čem vse naj piše mladinski tednik, kako in kdo? Organizacija

dopisnikov in sotrudištva... Katere pango življenja je posebej podrobneje opisovati, kako jih obdelati in izčrpati?... Kak prostor in v kateri namen je odstopiti posamezne rubrike lista mladim dopisovalcem neposredno iz šol?... Ilustracija lista in njegova estetična stran... Revijalna ali časopisna oblika lista, njegovo ime, Kake rubrike naj ima časopis?... Inserati?... Dogodki v domačiji in tujini, v preteklosti in sedanosti ter v — bodočnosti?... Razvojne slike posameznih strok, življenja... Tehnika, kemija, ekonomija i. dr. vede... Itd.... itd....

c) Organizacijska in materialna. Organizacija poverjenikov, razrednih in krajevnih v šoli in doma... Število šolskih in izvenšolskih naročnikov in višina naročnine?... Kako odplačevati naročnino za list, šolske prireditve in krajevni šolski odbori. Način prejetanja med šolskim letom in v glavnih počitnicah... Kdo naj list izdaja, podpira založništvo?... Šolski časopis v razmerju z drugimi mladinskimi listi?... Itd.... itd....

Splošna želja je in mora biti tudi ta, da o vsem navedenem in kar je vobče v zvezi z našim centralnim problemom razpravljajo ne samo pojedinci po društvih, marveč — skupen in enoten učiteljski kader, saj bo njegova pravilna rešitev posebej plodna pedagoško-praktična pridobitev poleg učencu samemu... še posebej za slehernega učitelja v šoli pri pouku.

Za sklep še to: naših šolsko-tehničnih in pedagoško književnih zadev in razmer nam ne bo nikdo drugi rešil v takem obsegu kot — mi sami s svojim poklicnim delom in življenjem....

Če smo v povojnem času dospeli že na šestih klin svoje razvojne lestvice z lastno pomočjo..., prestopimo še na — sedmega...

Splošne vesti.

— Uradniki so zaradi države in narode! Predsednik vlade general Živković kot minister notranjih zadev je poslal vsem velikim županom naredbo naslednje vsebine: Poprej so se v javnosti često pojavljale kritične zaradi neprimernega in nevljudnega ponašanja uradnikov do občinstva. To se ne sm. več dogajati. Uradniki so zaradi države in naroda in morajo biti do oseb, ki pridejo k njim po poslu, in do občinstva vobče pazljivi, vljudni in ustrežljivi. Tudi kadar se kdo izmed občinstva pregreši proti kakemu zakonitemu predpisu, ga morajo mirno na to opozoriti in po predpisih kaenovati brez vpitja in žaljenja njegove časti in dostojanstva. Psovke in zmerjanje niso primerne niti za navadne ljudi, kaj šele za predstavnike državne oblasti, ki ne smejo nikdar pozabiti svojega ugleda in dostojanstva. Sporočite to vsemu podložnemu vam

Zimska oblačila

kupite najceneje v priznani solidni krojaški tvrdki

Jož Rožina, Ljubljana

Sigurnim odjemalcem, plačilne olajšave!